

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 568/2023-33

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Ivana Fiačana a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného KRION Partners s. r. o., Palisády 50, Bratislava, a JANÍČEK LEGAL s. r. o., Kominárska 2, 4, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV (pôvodne Okresného súdu Bratislava I) v konaní vedenom pod sp. zn. B1-21C/132/2011 (pôvodne sp. zn. 21C/132/2011) takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B1-21C/132/2011 v období po právoplatnosti nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 449/2016 z 13. decembra 2016 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B1-21C/132/2011 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadostučinenie v sume **3 000 eur**, ktoré **je mu povinný** zaplatiť Mestský súd Bratislava IV do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nález
4. Sťažovateľovi **priznáva** náhradu trov právneho zastúpenia v sume **530,86 eur**, ktorú **je povinný** Mestský súd Bratislava IV zaplatiť právnemu zástupcovi sťažovateľa KRION Partners s. r. o., Palisády 50, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nález.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 7. augusta 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu (pôvodne okresného súdu) v konaní vedenom pod sp. zn. B1-21C/132/2011 (pôvodne sp. zn. 21C/132/2011) po právoplatnosti nálezú ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 449/2016 z 13. decembra 2016 (ďalej len „skorší nález“), ako aj porušenia práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom mestského súdu v napadnutom konaní. Sťažovateľ tiež navrhuje, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietáhov, priznal mu finančné zadosťučinenie v sume 8 500 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Uznesením č. k. II. ÚS 568/2023-12 z 5. decembra 2023 ústavný súd prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavnú sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Opravným uznesením č. k. II. ÚS 568/2023-29 z 24. januára 2024 ústavný súd opravil záhlavie uznesenia č. k. II. ÚS 568/2023-12 z 5. decembra 2023 a body 1 (prvá veta) a 3 jeho odôvodnenia tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto opravného uznesenia, z dôvodu zrejmej nesprávnosti v označení napadnutého postupu všeobecného súdu a jeho rozsahu, a to vzhľadom na samotné znenie petitu ústavnej sťažnosti a výroku opravného uznesenia.

4. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ (spolu s ostatnými žalobcami) podal 17. augusta 2011 na okresnom súde žalobu, ktorou sa proti spoločnosti [REDAKOVANÉ] s. r. o. ako žalovanej domáhal uloženia povinnosti odstrániť vady bytov, nebytových priestorov a spoločných častí a zariadení bytového domu. Vecou žalobcov sa zaoberal aj ústavný súd, ktorý skorším nálezhom rozhodol, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo (celkovo 22) sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (a jemu zodpovedajúce právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), a prikázal okresnému súdu, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prietáhov.

5. Sťažovateľ spolu s ostatnými žalobcami sa opakovane podanou ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 3. februára 2023 domáhali vyslovenia porušenia totožných práv ako v tejto ústavnej sťažnosti postupom okresného súdu v napadnutom konaní. Ústavný súd nálezhom č. k. II. ÚS 136/2023-96 zo 14. júna 2023 vyslovil porušenie základných práv sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní a priznal každému zo sťažovateľov finančné zadosťučinenie v sume po 3 000 eur a náhradu trov konania. Vo vzťahu k sťažovateľovi ústavný súd rozhodol v rámci predbežného

prerokovania ústavnej sťažnosti uznesením č. k. II. ÚS 136/2023-70 z 15. marca 2023 tak, že jeho ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. c) v spojení s § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde z dôvodu nesplnenia zákonom ustanovených náležitostí, pretože napriek výzve v lehote určenej ústavným súdom neodstránil nedostatky svojej ústavnej sťažnosti v podobe absencie plnomocenstva.

6. Proti postupu mestského súdu v napadnutom konaní podal sťažovateľ ďalšiu ústavnú sťažnosť, ktorej podstatou je opakované tvrdenie o porušení ním v bode 1 označených práv postupom mestského súdu v napadnutom konaní z dôvodu nečinnosti mestského súdu (predtým okresného súdu) aj v období po právoplatnosti skoršieho nálezu, ako aj namietané porušenie práva na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie postupom mestského súdu v napadnutom konaní. Sťažovateľ v aktuálnej ústavnej sťažnosti argumentuje, že napadnuté konanie je poznačené nečinnosťou mestského súdu, keď za 54 mesiacov (od septembra 2019 do júna 2023) neuskutočnil ani jedno pojednávanie, ale aj jeho neefektívnou činnosťou spočívajúcou v tom, že napriek nariadeniu viacerých termínov pojednávaní, tieto následne opakovane odročoval bez prerokovania vecí. Napadnuté konanie nie je ani po 79 mesiacoch po právoplatnosti skoršieho nálezu skončené a dokonca v ňom nebolo prijaté žiadne meritórne rozhodnutie. Celková doba napadnutého konania v rozsahu 11 rokov a 11 mesiacov je sama osebe ústavnoprávne neakceptovateľná, svojím charakterom zodpovedajúca odmietnutiu spravodlivosti, čo zakladá dôvod na vyslovenie aj porušenia práva na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie.

II.

Vyjadrenie mestského súdu a replika sťažovateľa

II.1. Vyjadrenie mestského súdu:

7. Mestský súd zaslal k ústavnej sťažnosti vyjadrenie zákonného sudcu, ktorý v ňom uviedol, že vec mu bola pridelená 18. mája 2023 s tým, že za sudcu okresného súdu bol vymenovaný 11. mája 2023. V tejto veci nariadil pojednávanie ešte predchádzajúci sudca na 16. jún 2023, pričom po jeho menovaní za sudcu dostal nadmerne zaťažené súdne oddelenie s množstvom nevybavených reštančných vecí. V čase, keď si spis prevzal, už mal približne tisíc strán a napriek zmene zákonného sudcu termín pojednávania nezrušil a vec do termínu pojednávania dôkladne naštudoval, hoci práve v tom období sa civilná agenda z okresného súdu sťahovala na mestský súd, čo bol časovo nesmierne zaťažujúci element. V tejto veci však deň pred pojednávaním obe sporové strany navrhli prerušiť konanie z dôvodu ich mimosúdnej dohody, na základe čoho konanie prerušil na tri mesiace v zmysle § 163 ods. 1 Civilného sporového poriadku. Dňa 27. októbra 2023 doručila žalujúca strana späťvzatie žaloby z dôvodu mimosúdnej dohody a 30. októbra 2023 doručila žalovaná strana súhlas so späťvzatím žaloby. Dňa 2. novembra 2023 vydal uznesenie o zastavení konania, ktoré je právoplatné, keďže žiadna strana v odvolacej lehote nepodala proti nemu odvolanie. Čo sa týka konania od okamihu prevzatia spisu novým zákonným sudcom, v tejto veci súd konal plynulo bez akýchkoľvek prierahov. Toto konanie je právoplatne skončené a vo veci budú nasledovať administratívne kroky smerujúce k archivácii spisu. Ústavná sťažnosť sťažovateľa je tak minimálne v petite 4, ktorým žiada, aby súd konal bez zbytočných prierahov, nevykonateľná. V tejto veci treba tiež uviesť, že sťažovateľ (jeden zo žalobcov) podal sťažnosť 31. júla 2023, teda v čase, keď už bolo konanie prerušené z dôvodu zhodného návrhu strán na jeho prerušenie.

V návrhu strán na prerušenie sa mimo iného uvádzalo, že strany už v tom čase (teda k 15. júnu 2023) mali vyrokované finálne znenie zmluvy o urovnaní, ktorú stačí už len podpísať, a zároveň strany žiadali súd, aby prípadný nový termín pojednávania nariadil až v januári 2024, a nie skôr, keďže dovtedy bol predpoklad, že si strany vyplatia v zmluve o urovnaní dohodnuté plnenia. Tvrdenie sťažovateľa v jeho ústavnej sťažnosti o tom, že pojednávanie nariadené na 16. jún 2023 bolo odročené, teda treba dať do správneho kontextu, keďže ho súd odročil práve v dôsledku žiadosti oboch strán konania. Sťažovateľ ďalej v ústavnej sťažnosti opomenul tú skutočnosť, že už v čase podania ústavnej sťažnosti vec smerovala s pravdepodobnosťou hraničiacou s istotou k mimosúdному urovnaniu sporu, späťvzatiu žaloby a následnému zastaveniu konania (čo sa napokon po podaní ústavnej sťažnosti v novembri 2023 aj stalo), keďže ešte pred jej podaním sťažovateľ podnikol kroky k mimosúdnému urovnaniu a zastaveniu konania a už v čase jej podania bola vec právoplatne prerušená na základe zhodného návrhu oboch strán na odročenie pojednávania z dôvodu možnej mimosúdnej dohody. Dôvodnosť ústavnej sťažnosti tak treba posudzovať aj v tomto kontexte. Vyčítať konajúcemu súdu, že vec nie je meritórne skončená (resp. že nebola skončená ku dňu podania ústavnej sťažností), je tak nenáležité.

II.2. Replika sťažovateľa:

8. Sťažovateľ vo svojej replike uviedol:

a) Vyjadrenie mestského súdu nespochybnilo podstatu jeho sťažnosti, pretože sťažovateľ sa domáha preskúmania toho, či napadnuté konanie trvá neprimerane dlho, a to bez ohľadu na výskyt prípadných prieťahov v konaní, ktoré sa však v konaní tiež vyskytli, a tiež preskúmania toho, či celková dĺžka súdneho konania (vrátane konania už preskúmaného skorším nálezom) v rozsahu takmer 12 rokov a 3 mesiacov predstavuje zásah do jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v podobe odmietnutia spravodlivosti. V tejto súvislosti zdôraznil, že na dĺžku konania po právoplatnosti skoršieho nálezu je potrebné nazerať ako na nedeliteľný celok, a to v kontexte jej celkovej dĺžky.

b) Prerušenie konania nemožno stotožňovať so skončením samotného konania, a preto v čase podania sťažnosti konanie v sťažovateľovej veci nebolo právoplatne skončené. Počas doby, v rámci ktorej bolo konanie prerušené, sťažovateľ nemal objektívnu možnosť vedieť, či sa v jeho veci podarí dosiahnuť mimosúdne urovanie. K právoplatnému skončeniu konania v sťažovateľovej veci však došlo až právoplatnosťou uznesenia o zastavení konania z 2. novembra 2023 (t. j. po 147 mesiacoch od začatia konania), pričom k právoplatnému skončeniu konania došlo výlučne na základe skutočnosti, že medzi stranami sporu došlo po viac ako 12 rokoch konania k mimosúdnému urovnaniu sporu. Pokiaľ by medzi stranami sporu k mimosúdnej dohode nedošlo, napadnuté konanie by trvalo prinajmenšom ešte niekoľko mesiacov.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože s ohľadom na predmet konania a po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, so stanoviskami účastníkov konania a s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

10. Predmetom konania pred ústavným súdom po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie je rozhodovanie, či postupom mestského súdu v napadnutom konaní a jeho nečinnosťou, resp. neefektívnou činnosťou opätovne došlo k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru aj po právoplatnosti skoršieho nálezu, ako aj o tom, či celková dĺžka napadnutého konania nepredstavuje porušenie základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

11. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010, II. ÚS 123/2022).

12. Pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie už označených práv vychádza ústavný súd zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04, III. ÚS 154/06, II. ÚS 438/2017, II. ÚS 118/2019). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

13. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietáhom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (I. ÚS 41/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu prerokovanej veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľov (IV. ÚS 187/07, III. ÚS 241/2017, I. ÚS 477/2020, II. ÚS 573/2022). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v tomto prípade.

14. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitost' veci, predmetom napadnutého konania bolo rozhodovanie o uložení povinnosti žalovanej odstrániť vady bytov, nebytových priestorov a spoločných častí a zariadení bytového domu. Po právnej stránke ide o vec, ktorá patrí k štandardnej agende všeobecných súdov, a teda sa nevymyká bežnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov. V posudzovanom prípade však ide o skutkovo komplikovanejšiu vec, keďže na strane žalobcov vystupovalo viac osôb, majiteľov bytov v bytovom dome. Určitá skutková zložitost' veci vyplýva aj z nariadeného znaleckého dokazovania. V tejto súvislosti však ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že ani zložitost' sporu nezavahuje sudcu ústavnej zodpovednosti za prietahy v konaní zapríčinené nesprávnou organizáciou práce, nečinnosťou bez relevantného právneho dôvodu alebo inými nedostatkami v činnosti súdu (I. ÚS 47/96, III. ÚS 173/03,

III. ÚS 377/09). Uvedené skutočnosti, teda faktickú zložitost' veci, ústavný súd primerane zohľadnil pri určení sumy finančného zadosťučinenia (podobne napr. IV. ÚS 135/2013).

15. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v napadnutom konaní, ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k zbytočným priet'ahom.

16. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup samotného mestského súdu (predtým okresného súdu) v posudzovanom období. Od právoplatnosti skoršieho nálezu ústavného súdu (23. januára 2017, pozn.) uplynulo viac ako 6 rokov a 6 mesiacov. V tomto období ústavný súd nezaznamenal v postupe okresného súdu dlhšiu nečinnosť. Okresný súd vydal viacero procesných rozhodnutí, nariadil vo veci celkovo jedenásť pojednávaní, z ktorých sedem bolo z rôznych dôvodov zrušených. Ústavná sťažnosť bola ústavnému súdu doručená v čase, keď bolo napadnuté konanie právoplatne prerušené uznesením č. k. 21C/132/2011-1069 zo 16. júna 2023 na obdobie troch mesiacov od právoplatnosti tohto uznesenia po tom, čo sporové strany zhodne navrhli odročiť pojednávanie nariadené na 16. jún 2023 z dôvodu rokovania o mimosúdnej dohode. Následne podaním doručeným mestskému súdu 27. októbra 2023 navrhli žalobcovia späťvzatie žaloby. O ich návrhu rozhodol mestský súd uznesením č. k. 21C/132/2011-1085 z 2. novembra 2023 tak, že konanie zastavil a rozhodol, že žiadna zo strán sporu nemá nárok na náhradu trov konania. Toto uznesenie nadobudlo právoplatnosť 24. novembra 2023. V čase prerokovania tejto ústavnej sťažnosti je tak napadnuté konanie právoplatne skončené.

17. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na svoje závery prijaté v náleze č. k. II. ÚS 136/2023-96 zo 14. júna 2023, v ktorom konštatoval neefektívnosť postupu okresného súdu v posudzovanom období aj vzhľadom na celkovú dĺžku konania s odôvodnením, že odročovanie pojednávaní s výnimkou dvoch v súvislosti s pandemickou situáciou možno v kontexte danej veci hodnotiť jednoznačne ako neehospodárne konanie. Uvedené je ešte zvýraznené aj príkazom konať, ktorý vyslovil ústavný súd v skoršom náleze. Okresný súd nedokázal svoju činnosť organizovať tak, aby čo najskôr odstránil stav právnej neistoty sťažovateľa.

18. Ústavný súd na tomto mieste pripomína svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej nielen nečinnosť, ale aj nesústreďená a neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, pre ktoré sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (napr. I. ÚS 376/06, III. ÚS 109/07, II. ÚS 178/2020).

19. Napriek tomu, že ústavný súd vníma istú špekulatívnosť ústavnej sťažnosti, ktorá bola podaná v čase právoplatného prerušenia napadnutého konania s perspektívou skorého uzatvorenia mimosúdnej dohody, pričom napadnuté konanie je v čase rozhodovania ústavného súdu už právoplatne skončené, už len samotná dĺžka konania na súde jednej inštancie od podania žaloby do podania ústavnej sťažnosti v trvaní takmer 12 rokov je celkom zjavne neprimeraná a z ústavnoprávneho hľadiska neakceptovateľná. Vzhľadom na celkovú dĺžku konania ústavný súd hodnotí postup mestského súdu ako neefektívny bez potreby vyhodnocovania jednotlivých čiastkových úkonov mestského súdu.

20. Samotná dĺžka napadnutého konania signalizuje, že v ňom nedošlo k naplneniu účelu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, ktorým je odstránenie právnej neistoty účastníkov konania a postup mestského súdu v napadnutom konaní po právoplatnosti skoršieho nálezu tak nie je možné považovať za súladný so základným právom sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, preto ústavný súd rozhodol o porušení základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

21. K sťažovateľom namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ku ktorému malo dôjsť predovšetkým v dôsledku neprimeranej dĺžky napadnutého konania, ústavný súd poznamenáva, že v systematike ústavy sú primeraná celková dĺžka, rýchlosť a plynulosť súdneho konania obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a nie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. K vysloveniu porušenia základného práva na súdnu ochranu z týchto dôvodov však napriek tomu môže dôjsť v prípade, ak namietané zbytočné prieťahy (spôsobené neodôvodnenou nečinnosťou alebo neefektívnou a nesústredenou činnosťou), ako aj celková doterajšia dĺžka preskúvaného súdneho konania signalizujú, že v postupe súdu došlo k pochybeniam takej intenzity, že s ohľadom aj na ďalšie konkrétne okolnosti posudzovanej veci (najmä predmet konania, teda to, čo je pre sťažovateľa v stávke) možno uvažovať o odmietnutí spravodlivosti (m. m. IV. ÚS 242/07 – *a contrario*). Ústavný súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že vykonanie spravodlivosti s neprimeraným oneskorením vo svojej podstate ohrozuje základné právo na súdnu ochranu, a tým aj dôveryhodnosť justície (m. m. IV. ÚS 184/2010, IV. ÚS 13/2018).

22. Zohľadňujúc význam veci pre sťažovateľa a skutočnosť, že od podania žaloby uplynulo do času podania ústavnej sťažnosti približne 12 rokov bez vydania čo i len neprávoplatného rozhodnutia vo veci samej, ústavný súd súladne so záverom vysloveným v náleze č. k. II. ÚS 136/2023-96 zo 14. júna 2023 týkajúcom sa totožného konania zastáva názor, že uvedený stav je nezlučiteľný s požiadavkami vyplývajúcimi z podstaty základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Dlhodobo trvajúce súdne konanie bez právoplatného rozhodnutia vo veci samej totiž vo svojej podstate možno kvalifikovať vo vzťahu k sťažovateľovi ako odmietnutie spravodlivosti (*denegatio iustitiae*). Rezumujúc všetky skutočnosti vo veci sťažovateľa, ústavný súd rozhodol, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo aj k porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 2 výroku tohto nálezu).

23. Vzhľadom na to, že napadnuté konanie bolo v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd príkaz konať v zmysle čl. 127 ods. 2 druhej vety ústavy mestskému súdu neuložil (bod 5 výroku tohto nálezu).

IV.

Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

24. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

25. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiada priznať finančné zadosťučinenie v sume 8 500 eur, ktoré odôvodnil poukazom na zjavne neprimeranú dĺžku napadnutého konania, v ktorej dôsledku

dochádza u sťažovateľa k pocitom bezmocnosti a márnosti z nemožnosti včasnej a účinnej ochrany svojich práv v súdnom konaní a k strate viery v spravodlivosť.

26. Ústavný súd uvádza, že konanie pred ústavným súdom z dôvodu namietaného porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov plní nielen preventívnu funkciu, ale tiež funkciu satisfakčnú, resp. kompenzačnú (náhradu nemajetkovej ujmy). V súlade s judikatúrou ústavného súdu je cieľom finančného zadosťučinenia dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

27. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESĽP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

28. Ústavný súd vzhľadom na okolnosti tejto veci považoval za potrebné priznať sťažovateľovi finančné zadosťučinenie. Pri svojom rozhodovaní vzal do úvahy všetky okolnosti danej veci, predovšetkým neefektívny postup mestského súdu, celkovú dĺžku napadnutého konania, jeho nepriviligovaný charakter, predmet konania a tiež procesný stav konania v čase rozhodovania ústavného súdu. Po zohľadnení týchto okolností, majúť na pamäti to, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pociťovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou považoval ústavný súd za primerané priznať sťažovateľovi finančné zadosťučinenie v sume 3 000 eur podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde (bod 3 výroku tohto nálezu).

V.

Trovy konania

29. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 530,86 eur (bod 4 výroku tohto nálezu).

30. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [ďalej len „vyhláška“; § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2023 je vo výške 208,67 eur a hodnota režijného paušálu je vo výške 12,52 eur (podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2023 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu). Nepriznanie odmeny za tretí úkon (replika sťažovateľa) ústavný súd odôvodňuje tým, že toto podanie neobsahuje nové, resp. ústavnoprávne relevantné skutočnosti, ktoré by mali vplyv na rozhodnutie ústavného súdu. Trovy právneho zastúpenia, keďže advokát je aj platcom dane z pridanej hodnoty, sa v danom prípade podľa § 18 ods. 3 vyhlášky zvyšujú o 20 %. Výsledná suma, ktorú ústavný súd priznal sťažovateľovi ako náhradu trov právneho zastúpenia, predstavuje sumu 530,86 eur.

31. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového

poriadku) označeného vo výroku tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. februára 2024

Peter Molnár
predseda senátu